سهم گردشگری در اقتصاد ایران چقدر است؟

■ **گردشگری و صنایع دستی حوزه‌ای با زنجیره‌ای گسترده از مشاغل و کسب و کارهاست که ظرفیت بسیار ارزآوری و اشتغال دارد. رشد این صنعت با رشد زنجیره‌ای صنایع وابسته شامل حمل و نقل، اقامت، خوراک و صنایع دستی همراه است.**

گروه گردشگری – یکی از ظرفیت‌های بالقوه کشور که همواره در برنامه‌های توسعه مورد تاکید ویژه قرار داشته حوزه گردشگری و صنایع دستی است. در حالی که از برنامه چهارم توسعه به بعد همواره گردشگری مورد توجه سران نظام بوده است اما اهمال دولت‌ها و بی‌توجهی به این حوزه موجب عقب ماندگی کشور در این حوزه از سایر کشورهای منطقه شده است. در برنامه هفتم که اخیرا توسط رهبر انقلاب ابلاغ شده است بار دیگر یکی از بندها به توسعه صنعت گردشگری و ترویج صنایع دستی اختصاص داده شده است.

طبق آمارهای بانک جهانی کشور ترکیه در سال ۲۰۱۹ (قبل از شیوع کرونا) توانست به رکورد درآمدی ۴۱ میلیارد دلاری از گردشگری برسد در حالی که کشورمان در این سال حدود ۵ میلیارد دلار درآمد از این ناحیه کسب کرد. این در حالی است که ایران از نظر جاذبه‌های باستانی و تاریخی رتبه دهم و از نظر اکوتوریسم در رتبه پنجم دنیا قرار دارد. مقایسه درآمد کشورمان با سایر کشورهای منطقه نشان از عقب ماندگی در این حوزه و لزوم توجه ویژه دولت به این بخش دارد.

توجه به گردشگری توسعه اقتصادی و کاهش اتکا به نفت را به دنبال داشته و با ایجاد اشتغال، نیروی انسانی را در بخش‌های مختلف به استخدام در می‌آورد. گردشگری مانند بسیاری از فعالیت‌های اقتصادی دیگر نوعی دادوستد عرضه و تقاضا محور است و هر چقدر رونق بیشتری داشته باشد، کسب و کارهای مرتبط با آن به خصوص در صنف‌های خرد را به تحرک وامی‌دارد و این امر به شکلی سلسله‌وار به دیگر بخش‌های اقتصادی نیز منتقل می‌شود.

یکی از بهترین مزیت‌های گردشگری امکان توازن منطقه‌ای و دست‌یابی به توسعه پایدار و همه‌جانبه در مناطق دارای ظرفیت رشد است. از این نظر گردشگری یکی از بهترین مسیرها برای جبران عقب‌ماندگی‌ها به خصوص در مناطق دورافتاده است. از سویی نیز براساس آمارها هر فعالیت و پروژه گردشگری به طور میانگین برای ۱۰ نفر اشتغال‌زایی می‌کند. در بسیاری از کشورها، میزان درآمدی که از گردشگری به دست می‌آید از مجموع درآمدهای مالیاتی نیز بیشتر است.

دولت سیزدهم نیز با درک مزیت‌های گسترده صنعت گردشگری، رونق این بخش را هدف خود قرار داده و برای تحقق این هدف راهکارهایی را پیگیری می‌کند.

برنامه دولت برای جذب گردشگر

رئیس جمهور نیز اوایل مهرماه در ادامه فرآیند نظارت ستادی به دستگاه‌های اجرایی، به محل موزه ملی ایران رفت و در جمع وزیر و مدیران وزارت میراث فرهنگی بر وجود ظرفیت‌های فراوان برای رسیدن عدد گردشگران خارجی به ۱۵ میلیون نفر در سال تاکید کرد و گفت: گردشگری خانواده محور، لغو روادید گردشگری با کشورهای هدف، تسهیل و حمایت از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در بخش گردشگری دنبال شود.

سید ابراهیم رئیسی با تاکید بر اهمیت رونق بخش گردشگری افزود: رونق صنعت گردشگری، اقتصاد گردشگری را فعال می‌نماید و در کنار گردش مالی قابل توجه و ظرفیت‌های فراوان برای ایجاد اشتغال، بار فرهنگی عظیمی نیز دارد. رئیس جمهور با تاکید بر وجود ظرفیت‌های فراوان با اشاره به ماموریت مهم این وزارتخانه در حوزه‌های میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، گفت: بخش میراث فرهنگی وظایف مهمی در زمینه شناسایی، ثبت، مرمت و نگهداری، تعیین حریم آثار و معرفی و بهره برداری از مواریث فرهنگی و تاریخی دارد.

سهم گردشگری از تولید ناخالص داخلی

براساس آخرین آمارها سهم گردشگری از تولید ناخالص داخلی کشور در سال ۲۰۱۹ (قبل از همه‌گیری کرونا) برابر با ۶.۶ درصد بوده است. این رقم برای ترکیه حدود ۱۱ درصد گزارش شده است. طبق داده‌های بانک جهانی مجموع سهم اقتصاد سفر و گردشگری در تولید ناخالص داخلی ایران از سال تا ۲۰۲۸ به ۳۱۳ هزار میلیارد تومان خواهد رسید.

یکی از ظرفیت‌های کشور در بخش گردشگری، توسعه گردشگری سلامت است. با توجه ظرفیت‌های کشور در این زمینه و براساس استانداردهای جهانی، به ازای هر گردشگر سلامت ۲۴۰۰ دلار درآمد برای کشورها ایجاد می‌شود. ضمن این‌که با توجه به مزایای فراوان از جمله طبیعت، موزه‌ها و موضوعات فرهنگی بی‌نظیر و سابقه تاریخی، اکثر گردشگرانی که از کشورهای همسایه و دوردست به واسطه درمان به کشور می‌آیند به گردشگران ترکیبی تبدیل می‌شوند، یعنی علاوه بر موضوع درمان و سلامت، از مراکز دیدنی کشور، موزه‌ها و ابنیه تاریخی بازدید می‌کنند.

جذابیت‌های زندگی مخفیانه در زمین

گروه گردشگری – ایجاد و ساخت شهرهای زیر زمینی همیشه برای گردشگران جالب بوده است استانی مانند همدان تا کنون توانسته با کشف و کاوش در سه دستکندها و شهرهای زیرزمینی این جاذبه را به جذابیت های استان اضافه کند.

شهرهای زیرزمینی همیشه جزو جذابیت‌های میراثی و گردشگری هر شهری است. استان همدان در این راستا پیشتاز بوده چون چند شهر زیرزمینی دارد که یکی از دیگری جذاب‌تر و دیدنی تر است. دستکندهایی که کشف هر کدامشان داستان دارد مانند شهر زیرزمینی ارزانفود، صالح‌آباد، خورزنه، قلعه جوغ (جوق)، وسمق، آبرومند و شهر زیرزمینی دهبونه.

این شهرهای زیرزمینی در واقع مخفیگاهی بوده اند برای زمانی که دشمن به شهری حمله می کرده است. مردم با توانایی‌هایی که داشته اند زیر خانه خود خانه‌ای دیگر می‌ساختند تا بتوانند در مواقع لزوم به آنجا پناه ببرند. در برخی از مواقع این شهرها در جای دیگری ایجاد شده اند تا کسی نتواند به آن دسترسی پیدا کند. کاوش در این شهرها موجب می‌شود تا بتوان آثار مختلفی را از دوره‌های تاریخی این شهرها به دست آورد.

ضمن اینکه زندگی در زیر زمین با فشارهای وارده بر آن و امکان ساخت و ساز و کندن زمین آن هم در دوره‌ای که وسایل و تکنولوژی امروز وجود نداشته برای هر گردشگری جذاب به نظر می‌رسد بنابراین کشف این شهرها و پس از آن بازگشایی آنها همیشه یکی از جذابیت‌های مناطق گردشگری بوده است.

* از مهمترین این دستکندها می توان به مجموعه معماری و دستکندهای زیرزمینی ارزانفود در حدود ۳۰ کیلومتری جنوب شهر همدان و دو کیلومتری جنوب روستای ارزانفود اشاره کرد. شهر زیر زمینی بزرگ و زیبایی که هم اکنون گردشگران می‌توانند از ان بازدید کنند. این شهر در بستری از سنگ شیست به صورت دستکند ایجاد شده و در زیر پشته ای طبیعی در دامنه‌های کوه الوند قرار گرفته است و حدوداً بین ۴ الی ۶ هکتار وسعت دارد.

تاکنون چهار فصل برنامه پژوهشی در هفت کارگاه از مجموعه انجام شده که دستاوردهای بسیار ارزشمندی داشته است. آثار به دست آمده بیش از ۷۰ فضای کوچک و بزرگ را شامل می‌شود که در عمق‌های متغیر بین ۴ تا ۸ متری از سطح زمین قرار گرفته و تقریباً همگی به هم راه دارند. ارتباط فضاهای زیرزمینی با سطح تپه از طریق راه پله‌های متعدد تراشیده شده از سنگ بستر برقرار می‌شود.

وجود حلقه یا قلاب‌هایی با تعداد بسیار زیاد در بدنه و جداره دیوارها نشانگر بستن حیوانات و احشام، بستن و نگهداری لوازم و ظروف بزرگ، بستن و نگهداری مجرمین و زندانیان و کارگاه‌های صنایع دستی و یا یک مجموعه کارگاهی است.

می‌توان چند مرحله استقرار و استفاده از مجموعه در نظر گرفت. اولین کاربری احتمالاً آئینی – اعتقادی بوده است.

در مراحل بعد بر اساس شواهد موجود از فضاهای مجموعه برای مواقع اضطرار و به عنوان پناهگاه استفاده شده و این کاربری در تمام دوره اسلامی خصوصاً قرون میانی تا متاخر به طور متناوب تداوم داشته است. به دلیل حفظ ساختار و کالبد مجموعه به همان سیمای اولیه و خودداری از ایجاد تغییر و دخل و تصرف در مجموعه در طول دوره تاریخی و دوره‌های اسلامی روح و احساس اولیه در مواجهه با آثار کاملاً ملموس است و بیننده را به هزاره‌های تاریخی می‌برد.

* مجموعه آثار معماری دستکند زیرزمینی سامن در شهر کوچکی به همین نام قرار دارد. سامن از توابع شهرستان ملایر بوده و با مرکز استان ۹۵ کیلومتر فاصله دارد. برای این شهر زیر زمینی پایگاهی نیز ایجاد شده و قرار بود تا توسط مسئولان وزارت میراث فرهنگی در هفته دولت بازگشایی شود اما این اتفاق نیفتاد ولی پس از سال‌ها امکان بازدید گردشگران و مردم شهر سامن از این شهر زیرزمینی فراهم شده است.

این مجموعه در سال ۱۳۸۴ به طور اتفاقی بر اثر اقدامات عمرانی (اجرای فیبر نوری توسط شرکت مخابرات) کشف شد. کاوش‌های باستان شناسی از سال ۱۳۸۶ آغاز شد و تاکنون شش فصل برنامه پژوهشی در این مجموعه انجام گرفته است.

مجموعه در بستری از سنگ گرانیت به صورت دستکند ایجاد شده و تماماً در زیر معابر_منازل و ساختمان‌های اداری واقع است و حدوداً بین ۳ تا ۵ هکتار وسعت دارد. پژوهش‌های باستان شناسی شامل؛ شناسایی، پاکسازی، کاوش و پی گردی در هشت کارگاه در نقاط مختلف شهر و با فواصل متغیر از هم انجام شده که دستاوردهای بسیار ارزشمندی داشته است. تاکنون بیش از ۶۰ فضای کوچک و بزرگ که با راهروهای متعددی به هم ارتباط دارند شناسایی شده است.

فضاها در عمق‌های متغیر بین ۳ الی ۶ متری از سطح زمین قرار دارند. اتاق‌ها و فضاهای مجموعه در هر کارگاه با هم مرتبط بوده و از طریق یک راه پله تراشیده شده از سنگ بستر به بیرون راه دارند.

چندی پیش جمعی از فعالان گردشگری از این مجموعه دستکند که مسئولیت کاوش و سرپرستی آن به عهده خاکسار معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی استان همدان است انجام گرفت.

یکی از ویژگی‌های این مجموعه، وجود تدفین‌ها و بقایای انسانی متعدد موجود در کف فضاها است. در کاوش‌های فصل دوم در سال ۱۳۸۷ بیش از یکصد اسکلت و بقایای استخوان‌های انسانی شناسایی شد که مطالعات انسان شناسی مورد نیاز بر روی بقایا در همان سال انجام گرفت و ویژگی‌های جنسیتی، سنین مرگ و تا حدودی مشخصه‌های نژادی و علل مرگ شناسایی گردید. تدفین در مجموعه احتمالاً به کاربری دور دوم مجموعه بر می گردد.

با توجه به بررسی‌ها و مطالعات باستان شناسی صورت گرفته می‌توان سه مرحله استقرار و استفاده را در مجموعه بیان نمود. اولین مرحله که به فلسفه ایجاد مجموعه بر می گردد بنا به شواهد موجود به نوعی کاربری آئینی –اعتقادی بر می گردد. در مرحله دوم که احتمالاً مربوط به دوره اشکانی است از مجموعه به عنوان گور دخمه استفاده شده است. در مراحل بعد از مجموعه به عنوان پناهگاه برای مواقع اضطرار استفاده شده و این کاربری در تمام دوره‌های اسلامی از اوایل اسلام تا دوره قاجار به طور متناوب تداوم داشته است. البته استفاده از این فضا در دوره‌های اسلامی، جنبه گذرا و کوتاه مدت داشته و در طی این مدت هیچ گونه پاکسازی در این فضا به عنوان تجدید کاربری صورت نگرفته است.

قرار است این شهر زیرزمینی که پایگاهی برای آن نیز تشکیل شده به جاذبه‌های گردشگری شهرستان ملایر اضافه شود همچنین مدتهاست که گفته می‌شود درهای آن طی مراسمی به روی گردشگران باز خواهد شد.

* غار قلعه جوق از آثار دوران پیش از اسلام از نقاط دیدنی فامنین و از جمله نادرترین آثار موجود در منطقه است که مشابهتی مثل آن در منطقه وجود ندارد. فاصله این غار تا مرکز استان ۹۶ کیلومتر و در ۳۸ کیلومتری جنوب شرقی فامنین و در منتهی الیه جنوب غربی روستای قلعه جوق و به فاصله ۱۶۱۰ متری روستا قرار گرفته که قدمت آن به دوران ساسانی بر می گردد.

روستای قلعه جوق دارای طبیعت سرسبز و کوه‌های زیبا، دارای جاذبه گردشگری است. این روستا دارای بافت با ارزش و دارای برج و زاغه های قدیمی است. غار قلعه جوق یکی از غارهای مهم دستکند شده بشری است که دارای سه در ورودی نزدیک به هم که به فاصله تقریباً ۲۰ متر از سطح زمین بر دیوار صاف صخره حفر شده که تنها وسیله رسیدن به آن، نردبان است.

این غار بر قسمت دامنه کوه‌های روستای قلعه جوق ساخته شده است که داخل این غار ۱۵ اتاقک به ابعاد ۲ در ۲ متر احداث شده است.

رئیس جامعه حرفه‌ای گردشگری سلامت ایران خبر داد:

افزایش ۲۰۰ درصدی ورود گردشگران سلامت به ایران

گروه گردشگری – رئیس جامعه حرفه‌ای گردشگری سلامت ایران از افزایش ۲۰۰ درصدی ورود گردشگران سلامت به ایران در ۶ ماه نخست سال جاری خبر داد.

حسین نیکونام در خصوص میزان رشد گردشگری سلامت در ۶ ماه نخست امسال اظهار کرد: نسبت به ۲ سال و نیم گذشته که با شرایط کرونایی در کشور مواجه بودیم، امروز شاهد یک جهش ۲۰۰ درصدی در ورود گردشگران سلامت هستیم.

وی افزود: بر همین اساس اردیبهشت و خرداد امسال به لحاظ جذب گردشگر سلامت پربار بود. ورود گردشگران سلامت در تیر و مرداد ماه تقریبا با نوسان همراه بود. البته از آنجا که عمده گردشگران سلامت از کشور عراق وارد ایران می‌شوند، در شهریور ماه به دلیل تقارن با اربعین حسینی ورود گردشگران با رکود همراه شد.

رئیس جامعه حرفه‌ای گردشگری سلامت ایران خاطرنشان کرد: پس از آن نیز به دلیل اعتراضات و اغتشاشات داخلی ایران و عراق با افت شدیدی در ورود گردشگر سلامت به ایران روبه‌رو شدیم.

نیکونام ادامه داد: اما از آنجا که گردشگری سلامت صنعت لطیف و ظریفی است، کوچک‌ترین تنش داخلی چه در ایران و چه در کشورهای هدف می‌تواند به آن آسیب وارد کند.

وی یادآور شد: در سال ۹۸ وضعیت گردشگری سلامت تا مهر ماه وضعیت مطلوبی داشت و ۶ ماه رویایی در پیش داشتیم اما در ادامه با آغاز اعتراضات عراق، اعتراضات ایران به دلیل گرانی بنزین، شهادت سردار سلیمانی و سپس آغاز کرونا گردشگری سلامت در ایران به شدت افت کرد. در حال حاضر نیز مجددا به همان شرایط بازگشته‌ایم.

اجرای طرح توسعه کشاورزی، دلیل انجام گمانه زنی در یک تپه تاریخی

گروه گردشگری – در راستای اجرای طرح توسعه کشاورزی در کوهپایه‌های غربی زاگرس موسوم به «طرح گرمسیری»، برنامه گمانه‌زنی به منظور تعیین عرصه و پیشنهاد حریم تپه خلیل انجام شد.

ذبیح‌الله بختیاری سرپرست هیئت باستان‌شناسی گفت: تپه خلیل در محل تلاقی دو دشت ذهاب و دشت سرپل ذهاب (ذهاب جنوبی)، در میان اراضی کشاورزی روستای زرین جوب واقع شده است.

او تصریح کرد: این اثر تاریخی – فرهنگی با وسعت و گستردگی حدود چهار هکتار، امروزه به صورت پشته‌ای کم ارتفاع اما وسیع و گسترده در میان اراضی کشاورزی قرار گرفته که سطح و حاشیه آن توسط کشاورزان منطقه به زیر کشت می‌رود.

این باستان‌شناس افزود: براساس مجوز پژوهشگاه میراث‌فرهنگی و گردشگری فعالیت میدانی این برنامه آغاز و با انجام ۲۵ روز فعالیت میدانی، ۲۰ گمانه در حاشیه تپه خلیل در محدوده عرصه و حریم اثر ایجاد شد.

بختیاری با اشاره به اینکه گمانه‌های ایجاد شده عمدتاً در فاصله حدود ۵ متر نسبت به آخرین شیب یال تپه و محل پیوستن به اراضی حاشیه‌ای ایجاد شد گفت: به منظور کاوش گمانه‌ها، عوارض و شواهد سطحی و میزان پراکنش قطعات سفال و مواد فرهنگی در حاشیه تپه مد نظر قرار گرفت.

او اظهار کرد: نتایج حاصل از کاوش تمامی گمانه‌های ایجاد شده، چه در حاشیه تپه و با فاصله از آخرین شیب و همچنین گمانه‌های ایجاد شده در محدوده عرصه ظاهری محوطه منفی بوده و هیچ‌گونه آثار و شواهد معرف لایه فرهنگی برجا را پدیدار نساخت.

سرپرست هیئت باستان‌شناسی نتایج کاوش گمانه‌ها را بیانگر این موضوع دانست که بقایای آثار فرهنگی بر سطح پشته‌ای طبیعی شکل گرفته و لایه‌های فرهنگی در حاشیه تپه تدام نیافته است و تصریح کرد: پس از کاوش انباشت سطحی قابل کشاورزی، در بیشتر گمانه‌ها نهشته رسوبی سیلتی –رسی، حاصل فرایندهای رسوبی طبیعی مشخص شد که فاقد آثار و شواهد فرهنگی است.

او خاطرنشان کرد: قطعات سفال و مواد فرهنگی به دست آمده از کاوش گمانه‌ها عمدتاً مربوط به لایه‌های سطحی و قابل کشاورزی و در مواردی در لایه زیر سطحی به صورت آب‌شُست و رسوبی است.

این باستان‌شناس با اشاره به اینکه در طی سال‌های گذشته (سال ۱۳۹۷)، طرح عبور لوله‌های انتقال آب (طرح گرمسیری)، در سطح پشته شمال غربی تپه خلیل اجرا شده و نیمه شمال غربی محوطه توسط ماشین‌آلات تخریب و گودبرداری شده اظهار کرد: بیشتر پراکنش موادفرهنگی و قطعات سفالی قابل مشاهده در سطح محوطه، خصوصاً پشته شمال غربی حاصل دخل و تصرفات صورت گرفته در محوطه و تخریب کامل لایه‌های فرهنگی است.

او گفت: براساس نتایج حاصل از گمانه‌زنی در حاشیه پشته شمال غربی و با توجه به مسیر لوله انتقال آب و همچنین مواد فرهنگی پراکنده بر سطح محوطه، لایه‌های فرهنگی پشته شمال غربی گستردگی چندانی نداشته که در طی اجرای طرح گرمسیری به شدت تخریب شده و کاملاً از بین رفته است.

بختیاری در پایان تصریح کرد: براساس مطالعه مواد فرهنگی جمع‌آوری شده از سطح محوطه و حاصل از کاوش گمانه‌ها، لایه‌های فرهنگی تپه خلیل معرف فرهنگ عبید جدید و اوروک با شاخصه سفال‌های نخودی منقوش و کاسه لبه واریخته است.

املاک کارا
Kara Real Estate Agency
به مدیریت : امیرحسین صادقی
۰۹۳۴ ۷۶۹ ۸۰۸۵

گروه مشاورین

خانم محبی	۰۹۳۴۷۶۸۳۳۰۱
خوش نیت	۰۹۳۴۷۶۹۸۵۳۹
پیمان	۰۹۱۲۱۵۹۰۲۸۲
حسن خانی	۰۹۳۴۷۶۸۴۲۲۹
اسماعیلی	۰۹۳۶۷۶۹۸۵۱۵
آریان پور	۰۹۱۵۱۵۰۲۲۰۸
رئیسی	۰۹۳۴۷۶۹۱۰۶۹

بلوار فردوسی، ویلاهای مروارید، قطعه ۷۱۱
۰۷۶ -۴۴۴۲۲۲۸۵ - ۶

Tiyamnet
www.webotel.ir
www.tiyam.com
TRK
تیام رایان کیش
اینترنت پرسرعت ...
نصب و راه‌اندازی دوربینهای مداربسته
پشتیبانی دوربینهای مداربسته
رفع اشکال
۰۷۶ ۴۴۴ ۲۰۰ ۶۶
نصب و راه اندازی شبکه
پشتیبانی شبکه
مشاوره رایگان
۰۷۱ ۳۶۹۰۴